

Christiania Theaters oppsetning av *Peer Gynt* anmeldt i *Aftenposten* i Kristiania 25. februar 1876.

Kristiania Theater.

Den første Opførelse af "*Peer Gynt*" — som til forhøiede Priser igaar gaves for aldeles udsolgt Hus — maa betegnes som en fuldstændig *succés* for Forfatteren, Hr. *Ibsen*, for Komponisten, Hr. *Grieg*, for Arrangøren, Hr. *Josephson*, og for Titelrollens Udfører, Hr. *Klausen*. Det vovsomme Experiment var saaledes lykkedes; den af Mange paa Forhaand for en Umulighed anseede Opgave — at overføre dette "Læsedrama" paa Scenen — i Virkeligheden løst. Ibsens mærkelige Evne som Dramatiker endog der, hvor neppe Nogen, han selv ikke undtaget, fra først af havde tænkt paa en scenisk Opførelse, er ved "*Peer Gynt*" yderligere godtgjort. Ganske vist kommer Akcenten at falde paa tildels andre Steder for Tilskuerne end for Læserne; ganske vist er det at befrygte, at for en Flerhed af Tilskuere, som kun kjende "*Peer Gynt*" fra Scenen, vil Dramaet væsentlig komme til at staa som et "gruelig rart" Stykke, medens dets dybere Kjerne vil blive skjult eller idetmindste fordunklet ved det blændende ydre Apparat; men uagtet disse og andre Indvendinger, som kan gjøres mod at lade "*Peer Gynt*" opføre, kunne vi dog ikke andet end glæde os over at det desuagtet er skeet. Saameget Godt, saameget Talent er ved denne Opførelse paa forskjellige Maader kommet frem, at det vilde være stor Skade, om denne Anledning og denne Nydelse var bleven spærret eller tilbagetrængt.

Med kort Varsel at give nogen længere eller systematisk Kritik enten over Stykket eller blot over Opførelsen, anse vi for en Umulighed, som vi ikke skulle forsøge paa at overvinde; men vi indskrænke os til et Par kursoriske og refererende Bemærkninger, idet vi anbefale Enhver af vore Læsere selv at dømme om "*Peer Gynt*" ved at gaa hen at se det.

Saavidt vides har ingen Theaterdirektør tidligere end Hr. *Josephson* fattet end sige fuldført den Tanke at bringe dette Drama frem paa Scenen. Det var Hr. *Josephson* forbeholdt med — man kan fristes til at sige genial — Dristighed at give sig i Færd med Opgaven, og allerede paa Forhaand kunde man til nogen Grad være berettiget til at slutte, at den var lykkedes ham, forsaavidt Forfatteren selv havde godkjendt Hr. *Josephsons* Bearbejdelse.

Gaarsdagens Forestilling godtgjorde dette yderligere. Der havde alt længe verseret Rygter om den Flid og Pragt, som var anvendt paa Dekorationer og Udstyr, og disse Rygter viste sig saa langt fra ugrundede, at Virkeligheden upaatvivlelig langt overgik de Flestes Forventninger. Saa smukke og mangfoldigt varierede Dekorationer, saa glimrende og kunstfærdige Optog, idethele saa megen Flid, Kunst og virkelig Pragt har vel aldrig før forekommet paa vort Theater. Sceneforandringerne vare ialt nogle og tredive, og enhver af dem frembød noget nyt, slaaende og karakteristisk. Vi kunne i saa Henseende ikke noksom rose Hr. *Josephson*, som ganske vist maa have havt et overvættets Arbeide for at faa alt dette istand. For blot at nævne et Exempel blandt de mange: hvilken møisommelig og taalmodig Instruksion tror man ikke der skulde til blot for at faa Trolldansen hos "*Dovregubben*" til at gaa saa præcist og vel, som den igaar gjorde? Vende vi os fra det Ydre, fra Dekorationer og Optog til Spillet, da kan man ogsaa for Udførelsens Vedkommende sige, at det overgik Forventningerne. Hr. *Klausen* har i "*Peer Gynt*" skabt en Rolle, der ubestridt gjør ham til en af vort Theaters Størrelser. For ham var Gaarsaftenen en Triumf, som vi af Hjertet lykønsker ham med. Anlæg, Kostume, Holdning og Spil, var — især i de to første Akter — aldeles mesterlig. At Interessen slappes noget senere, er mindre hans Feil end Forfatterens; thi han pidsker "*Peer Gynt*" saaledes omkring, at det virkelig ikke er greit at sige, hvad han egentlig har vildet eller tænkt med ham. Fjerde Akt var den mindst heldige og kunde med den Beskjærelse, den har faaet, maaske bedst helt udgaa. Sammenligningen f. Ex. mellem "*Bøigen*" og Sphinxen bliver nu nødvendigvis helt uforstaaelig, fordi man mangler de bortskaarne Forudsætninger. Imidlertid indeholdt dog ogsaa denne Akt mange fortræffelige Ting, til hvilke vi regne Hr. *Reimers's* "*Begriffenfeldt*", vi kunne gjerne ogsaa medtage H. *Bruns* "*Fellah*", saa Mange vilde sikkert finde, at det var Synd, om den kom bort.

Tabte Interessen sig end noget i 3die og 4de Akt, hævede den sig imidlertid atter i 5te. Her er Forfatteren atter mere forstaaelig, her blev Hr. *Klausen* tilfølgende deraf igjen mere selvstændig og hans

Spil mere virkningsfuldt, og tillige støttedes han her aldeles mesterligt af Hr. *Isachsen*, som havde skabt 3 ligesaa originalt opfattede som fortrinligt udførte Figurer i "Passageren", "Knappetøberen" og den diaboliske Præst. Man skulde næsten antaget det at være en komplet Umulighed at paatrykke en saa abstrakt Tankefigur som Ibsens "Knappetøber" et Virkelighedens og Individualitetens Stempel, og dog formaaede Hr. *Isachsen* at gøre dette til den Grad glimrende, at vi ikke betænker os paa at stille hans "Knappetøber" ved Siden af hans "Aslaksen", "Kaptein Slack" eller de andre ypperlige Figurer, der ere skabte af hans Snille.

Hr. *Bruns* "Dovregubbe" maa vi ligeledes i høi Grad berømme i begge de Udgaver, hvori den blev fremstillet. Vi have allerede omtalt Hr. *Reimers*'s "Begriffenfeldt", og naar vi derhos medtage hans *sorties* som "Bonden paa Hægstad" yde vi ogsaa ham den Ros, han fuldt fortjener. Endelig maa vi ikke glemme Frøken *Parelius* som "Aase". Den første Salve Applaus igaar gjaldt hende og hun fortjente den baade da og senere. Naar Enkelte havde ventet sig mere af Dødsscenen, da kunne vi dertil bemærke, at der er visse Partier i dette Drama, som ere saa fine og luftige, at de næsten ikke taaler at berøres uden af Fantasien.

Men naar vi nu særlig have nævnt de fire fornemste Biroller og deres Fremstillere: DHrr. Brun, Isachsen, Reimers og Frk. Parelius, maa vi atter vende tilbage til Hovedrollens Udfører, Hr. *Klausen*, idet vi gjentage, at han i og med "Peer Gynt" har skabt sig et varigt Navn i vor Theaterhistorie. Vi ville ikke gaa saavidt som til at sige, at han var fuldkommen i Alt; — der skortede saaledes noget paa Barnslighed og Inderlighed ved Moderens Dødsleie, vel og hist og her noget paa den bidende Ironi, Digteren har lagt i Replikkerne — men han var virkelig genial i saa Meget og havde overhoved løst den umaadelig vanskelige Opgave saa gjennemtænkt og med saa megen Flid og Kunst, at man vanskelig kan yde ham formegen Paaskjønnelse. Den blev ham da rigtignok ogsaa igaar tildel efter en rigelig Maalestok; vi erindre ikke efter hvor mange Mellemscener han blev fremkaldt, men det var da ialfald flere, ligesom han sluttelig ved Tæppets Fald blev fremkaldt tvende Gange i Rad. Den store Vanskelighed ved denne Rolle bestaar naturligvis i at faa det rette Syn og Hold paa "Peer Gynt;" thi det at gjøre Livsproblemer og Tankefigurer om til levende Mennesker med Kjød og Blod, er selvfølgelig ingen Hverdagsopgave. Som allerede bemærket kommer Ibsens forunderlige, dramatiske Evne vistnok Skuespillerne til Hjælp, men den bortrydder dog ikke enhver Sten. Det kunne vi dog dristigt paastaa, at noget bedre end Klausens "Peer Gynt" i de to første Akter, vil man vanskelig faa at se. Figuren var baade genial og national fra Dragten til Holdningen og Stemmen. Den spræke Ungdomskaadhed, den løsslupne gjærende Digterfantasi fik et Udtryk, som ei kunde været bedre, og naar Enkelte have paastaaet, at Klausen allerede fra først af burde lagt mere Ironi i sine Replikker, da tro vi tvertimod, at det vilde været en Feil, dersom Ironien her havde stukket mere frem.

Griegs Musik var særdeles virkningsfuld og sluttede sig paa en genial Maade til Situationerne. Mod Slutningen kunde noget af Korsangen maaske været sløifet, da Stykket alligevel trak lovlig langt ud; det sluttede igaar omkring Klokken 12. Foruden Hr. Klausen blev ved Tæppets Fald ogsaa Hr. *Josephson* fremkaldt, hvilket ganske vist ikke var formegen Paaskjønnelse af hans Fortjeneste ved denne Leilighed. At "Peer Gynt" bliver et Kassestykke, kan man ikke tvivle om; thi det hører fra nu af til dem, som alle Mennesker *maa* have seet.

KILDE: Nationalbiblioteket, ibsen.nb.no, 12.01.2016, <http://ibsen.nb.no/id/14705.0>